

Поля зелені, скрині порожні

COP29 дає унікальну можливість нарешті створити спеціальний фонд для сільського господарства та продовольчої безпеки

Наближення COP29 означає для учасників міжнародних кліматичних переговорів ще одну можливість виправити очевидний недолік: неперіоритетність продовольчої безпеки та сільського господарства на переговорах про фінансування кліматичних проєктів. Майбутня конференція, вже розрекламована як «фінансова COP», дає унікальну можливість нарешті створити спеціальний фонд для сільського господарства та продовольчої безпеки.

Нещодавні кліматичні переговори забезпечили значний прогрес в вирішенні питань адаптації, втрат і збитків, але через відсутність спеціального фонду для сільського господарства та продовольчої безпеки мільйони фермерів (особливо в Африці), які намагаються адаптуватися до зміни клімату, залишаються без необхідних ресурсів. Цільова фінансова підтримка дозволила б аграрному сектору краще справлятися з тими проблемами, що їх створює зміна клімату.

Велика загроза, але й великий потенціал

В Африці вплив зміни клімату на сільське господарство вже очевидний всюди, і він посилюється. Фермери борються з непередбачуваними погодними умовами, тривалими періодами посухи й дедалі частішими повеннями. Ці екологічні проблеми ускладнюють виробництво продовольства й загрожують залишити мільйони людей без засобів до існування, що тягне за собою небезпеку для економічної стабільності та єдності суспільства. Африканські громади зараз дуже страждають від браку їжі, і це тільки посилює потребу в відповідних заходах.

Проте в цій кризі є прихована можливість, яку часто не помічають політики та фінансисти. Африканські фермери, озброєні досвідом

попередніх поколінь і духом інновацій – не просто жертви зміни клімату. Вони – потенційні лідери в розробці рішень. Ключ до розкриття цього потенціалу можна знайти в сталих практиках, зокрема агроекологічних підходах, які глибоко вкорінені в традиційних системах ведення сільського господарства на всьому континенті.

Ось, наприклад, сільськогосподарські практики в моєму рідному штаті Бенуе, Нігерія. Тут фермери – від берегів річки Бенуе в моєму рідному регіоні Санкера до родючих земель Гуми та Агату – здавна застосовують методи, які працюють в гармонії з природними екосистемами, для оздоровлення ґрунтів, збереження біорізноманіття та покращення утримання води. Ці перевірені часом практики ґрунтуються на емпіричному розумінні місцевих екосистем, яке люди століттями вдосконалювали.

Потенціал цих агроекологічних методів виходить далеко за межі окремих ферм. Якщо їх впровадити в більших масштабах, вони стануть ключем до зміцнення стійкості до змін клімату і, відповідно, продовольчої безпеки на регіональному та континентальному рівнях. Однак реалізація цього потенціалу потребує цільової підтримки та інвестицій – і саме це міг би забезпечити спеціалізований фонд для сільського господарства та продовольчої безпеки.

Переваги не тільки для окремих ферм

Такий фонд виконував би кілька важливих функцій. Насамперед він сприяв би широкому впровадженню й масштабуванню методів ведення сільського господарства, адаптованих до клімату, з особливим акцентом на агроекологічні практики. Зокрема, йшлося би про фінансування освітніх програм для фермерів, демонстраційних ділянок та ініціатив з обміну технологіями, які поєднують традиційні знання з сучасними науковими відкриттями.

Крім того, фонд відігравав би ключову роль в покращенні доступу до ринків для дрібних фермерів. В багатьох африканських країнах фермери борються за доступ до ринків, що призводить до збитків після збирання врожаю і зниження доходів. Інвестуючи в сільську інфраструктуру, сховища та цифрові платформи для зв'язку фермерів з покупцями, фонд міг би допомогти створити більш стійкі та ефективні продовольчі системи.

Переваги такого фонду не обмежувались би окремими фермами. Він би зміцнив місцеві продовольчі системи і, як наслідок, підвищив би стійкість громад до кліматичних потрясінь. Громади, які мають різну

їжу з місцевих джерел, менше страждають від перебоїв в глобальних ланцюгах постачання або екстремальних погодних явищ, які можуть знищити врожаї конкретної культури.

Хтось, можливо, скаже, що для задоволення цих потреб достатньо вже наявних механізмів фінансування. Але проблеми, з якими стикається африканське сільське господарство, унікальні, тож вимагають більш цільового підходу. Зв'язок між зміною клімату і продовольчою безпекою Африки – складне й багатогранне питання, що вимагає особливої уваги та ресурсів, які міг би забезпечити спеціальний фонд.

Африканське сільське господарство стоїть на роздоріжжі: за належної підтримки воно може стати наріжним каменем кліматичної стійкості та продовольчої безпеки континенту. Без неї сектор ризикує зламатися під дедалі більшим тиском клімату.

Крім того, створення такого фонду збігається з загальними тенденціями в міжнародному розвитку та кліматичній політиці. Дедалі більше визнається необхідність інтегрованих підходів, які враховують взаємозв'язок між кліматом, торгівлею і продовольчими системами. Спеціалізований агропродовольчий фонд міг би стати моделлю ефективного застосування таких взаємопов'язаних підходів.

Вікно можливостей діяти ефективно звужується, оскільки температура на планеті продовжує зростати. Африканське сільське господарство стоїть на роздоріжжі: за належної підтримки воно може стати наріжним каменем кліматичної стійкості та продовольчої безпеки континенту. Без неї сектор ризикує зламатися під дедалі більшим тиском клімату.

В міру наближення COP29 вкрай необхідно додавати ваги голосам таких груп, як *The African Financial Alliance on Climate Change* (AFAC) і *Climate Policy Initiative* (CPI), які наголошують на пріоритетності фінансування кліматичних проєктів. Але питання не обмежується фінансовими зобов'язаннями. Мова про зміну наративу з метою повного визнання ключової ролі сільського господарства та продовольчої безпеки в збільшенні кліматичної стійкості. Література про важливість такого підходу існує, але зараз потрібні рішучі дії, щоб перетворити ці знання на конкретні політичні заходи з інтеграції сільського господарства в стратегії кліматичного

фінансування.

Шлях від академічних досліджень до політики часто довгий і складний. Але потреба в якомога скорішому подоланні кліматичної кризи спонукає до безпрецедентної швидкості й віддачі.

Впроваджуючи наукові знання в публічний дискурс і політику, ми можемо каталізувати зміни, необхідні для того, щоб Африка була стійка й не мала проблем з їжею. Це означає не тільки створення нової літератури, але й активну взаємодію з політиками та зацікавленими сторонами для того, щоб уже наявні дослідження перетворювались на помітні результати на COP29 і після неї.

Фонд для сільського господарства та продовольчої безпеки був би інвестицією не тільки в фермерські господарства, але і в громади, екосистеми та майбутні покоління

Фонд для сільського господарства та продовольчої безпеки був би чимось більшим, ніж просто ще один фінансовий механізм. Він став би втіленням цілісного підходу до кліматичної стійкості, заснованого на глибинному зв'язку між екологічною стабільністю й добробутом людей. Це була б інвестиція не тільки в фермерські господарства, але і в громади, екосистеми та майбутні покоління.

Під час розгортання переговорів про COP29 світова спільнота має можливість продемонструвати свою готовність справді комплексно діяти в сфері клімату. Виступаючи за створення спеціального фонду для сільського господарства та продовольчої безпеки, ми можемо бути впевнені, що про африканський агросектор не забудуть. Це вимагатиме постійної адвокації, ретельних досліджень і бажання подолати розрив між академічним знанням і практичною політикою. Але ставки настільки високі, а потенційні вигоди настільки значні, що ми повинні йти цим шляхом без зволікань і вперто.

Час діяти. Треба подбати про те, щоб COP29 забезпечила комплексне фінансування, якого так гостро потребують африканські фермери та громади.

Переклад з англійської Дар'ї Прусенко

Камо Сенде

Камо Сенде (Kamo Sende) – докторант аграрно-торговельного права та політики в Університеті Роберта Гордона в Абердині, Шотландія. В своїй роботі він зосереджується на зв'язку між сільським господарством, торговельною політикою і змінами клімату.

